

Dk - DIALOG

Cena 12,- Kč

Pro členy Demokratického klubu zdarma

ÚVODNÍ SLOVO

Dne 23. července 2019 se sešlo na Letenské pláni podle odhadů organizátorů dosud ne příliš známé organizace Milion chviliek pro demokracii asi 250 tisíc lidí. Účastnili se nejen Pražané, ale přijížděli i obyvatelé jiných míst, kde se v řadě z nich konaly místní manifestace. Smyslem tohoto shromáždění bylo vyjádření nesouhlasu s premiérem Andrejem Babišem, kterému hrozí trestní stíhání za podvod s evropskou dotací a je podezříván také z významného střetu zájmu ve funkci premiéra. Kromě toho zúčastnění požadovali též demisi ministryně spravedlnosti Marie Benešové, která byla snad náhodně jmenována v den, kdy bylo premiérovi neoficiálně doručeno obvinění. Protesty se týkaly též prezidenta Miloše Zemana, který podle usnesení senátu v desítkách případů porušuje ústavu České republiky. Byla to početně druhá největší demonstrace od listopadu 1989, která oproti té před pádem totalitního režimu proběhla v klidu za asistence policie. Jak ani jinak být nemohlo, vedle vtipných a výstižných hesel se vyskytly i méně kulturní nebo extrémní výkřiky, proti kterým se měli organizátoři akce ohradit, což však není jednoduché a většinou se to při podobných akcích neděje.

Kdo je Andrej Babiš? Narodil se na Slovensku, pracoval koncem minulého režimu v zahraničním obchodě, před listopadem konkrétně v Maroku. Dalo se předpokládat, že tito pracovníci byli kontaktováni Státní bezpečností a slíbili s ní spolupracovat. Babiš existenci takového závazku odmítá, i když zatím nebyl schopen tuto spolupráci před soudem vyvrátit. Po listopadu 1989 se zúčastnil privatizace a zřejmě byl velmi schopný, protože ve výsledku se stal druhým nejbohatším Čechem. Kromě svých schopností jistě využil i svých známostí z předcházejícího zaměstnání, ale i nabyté zkušenosti, které nebyly každému občanu umožněny. K tomuto období se nebudeme vyjadřovat, dá se však předpokládat, že

se choval jako ostatní při privatizaci v rámci platných zákonů, protože nebyl z ničeho obviněn.

Ekonomické úspěchy však Andreji Babišovi nestačily, chtěl získat i politickou moc. V roce 2011 zahájil Akci nespokojených občanů, kde kritizoval korupci a neschopnost politiků, sám se totiž od politiků distancoval. Pozitivní odezva této Akce ho přivedla k založení politického hnutí ANO, které již při parlamentních volbách v roce 2013 získalo podporu významné části občanů (18,65 %) a při dalších volbách v roce 2017 již o 11 procentních bodů více (29,67 %). Byl to výsledek jak vynaložených značných finančních prostředků, tak využití šetření veřejného mínění a profesionální kampaně s jasnými a srozumitelnými hesly typu Ano, bude lépe a potlačíme korupci. Podobná hesla jsou nejen málo konkrétní a lze je označit za populistická a jejich splnění je málo kontrolovatelné. K tomu přispěla i relativně dobrá ekonomická situace, na kterou má však vláda minimální vliv.

Občanům, kteří se zúčastnili poslední manifestace, vadí nejen to, že máme trestně obviněného premiéra, jehož vláda může existovat jen za podpory KSČM, ale i jeho vztah k prezidentu republiky. Tomu naopak tato obvinění vyhovují, neboť premiéra silně oslabují a prezident na něho nemusí brát ohled. Může dělat vlastní zahraniční politiku, která často není v souladu s politikou vlády (např. ruská agrese na Ukrajině) a neplnit své ústavní povinnosti (odvolání a jmenování ministrů, jmenování profesorů apod.). Premiér se obává podat na prezidenta ústavní stížnost a jeho rozmary musí strpět. To občané samozřejmě vidí a proti takovému jednání vystupují. Manifestace by měly přimět premiéra, aby se zamyslel, zda opravdu má smysl, aby prohlašoval, že nepodá nikdy demisi a aby o ní ani neuvažoval. Demokracie je složitý způsob vlády, která se nedá řídit jako podnik. Snad si to již premiér ověřil, a pokud odejde včas, může se vyhnout řadě dalších nepříjemností. Je velmi pravděpodobné, že podobné demonstrace se budou opakovat a zřejmě ještě zesílí.

V demokratickém systému manifestace nemůže přímo ovlivnit premiéra nebo vládu, jak se někdy říká, ulice nemůže vládnout; rozhodující roli má parlament. Zde bychom chtěli udělat malou poznámku. V jednotlivých zemích je rozdílný způsob přidělování mandátů. Přestože v naší ústavě je zakotven způsob poměrného zastoupení do sněmovny, přidělování mandátů nejprve do krajů a poté podle d'Hontova způsobu jednotlivým stranám, toto poměrné zastoupení narušuje ve prospěch největší strany. Z přerozdělovaných mandátů stran, které se do parlamentu nekvalifikovaly (měly méně než 5 % z odevzdaných hlasů, což v přepočtu dělalo 13 mandátů) a způsobem přerozdělování podle krajů získalo hnutí ANO navíc 19 mandátů (78 místo 59); naproti tomu strany STAN a TOP tímto přerozdělováním o 5 a 4 mandáty přišly.

Z uvedené poznámky vyplývá, že pro příští parlamentní volby je nanejvýše vhodné nebo přímo nutné spojení některých opozičních stran na základě společného programu v základních otázkách. Musí jít o kompromis jasně formulovaných pozitivních programových bodů, nejen negativní vymezení proti někomu nebo něčemu. Ve vnitřní politice jde např. o daně nebo rozpočet a jeho priority, v zahraniční politice o náš poměr k Evropské unii, NATO i našim spojencům. Ne-

dá se předpokládat, že způsob přepočítávání hlasů na mandáty se změní. Každý způsob převádění výsledků hlasování na počet mandátů má své výhody a nevýhody. Důležitá je však i jeho stabilita.

Zdeněk Pavlík, srpen 2019

I. PŘÍSPĚVKY

DANA PIRÁTKA SEIDLOVÁ: ŠVÝCARSKÉ ETUDY

S podtitulem Švýcarská inspirace vydalo nakladatelství Petrklíč v roce 2018.

Se svolením autorky uveřejňujeme text z obálky a závěrečná slova knížky.

V knížce Švýcarské etudy se spisovatelka snaží čtenáři přiblížit atmosféru a duši švýcarských obyvatel. Mnoho let si kladla otázku, čím se liší taková společnost jako je Švýcarsko od života „za železnou oponou“. Odpověď hledala nejprve v odlišné historické zkušenosti: Přetrvává tu působení dávno zemřelých velikých osobností? Působí tu estetický vliv krásné přírody, byť i byla bez užitku? Rezonuje tu tolerantní církev, která v moderní době sdílí evangelické i katolické vyznání pod jednou střechou a zároveň u ateistů se těší respektu? Také demokratický život ve Švýcarsku má nejdelší tradici, přes 700 let! Země nezažila nikdy útisk, podrobení, ponížení a svoboda se jí zadřela hluboko pod kůži. Takové byly úvahy, které se staly inspirací k napsání této knihy. Zastavení v několika švýcarských městech dokládá péči o historické památky, o tradici a oblibě místních obyčejů, které sblíží obyvatelé země. Ale koneckonců lidé jsou všude stejní jako u nás! Ve Švýcarsku se však setkáte se sebevědomým, svobodomyšlným národem dobrého srdce. Z těchto a mnoha dalších důvodů stojí za to si knihu přečíst.

Po padesáti letech jsem se vrátila.

Odcházela jsem jako občan druhého řádu, vzpomínku na domov jsem si odnášela v srdci. Zůstali tu kamarádi a líbezná česká řeč, poklady, které nejsou v širém světě k nalezení. Ale přišla jsem do svobodného světa, který, prodchnut křesťanským humanismem, nabízel utlačovaným útočiště, možnost uplatnění, střechu nad hlavou, život ve spokojenosti, štěstí. Vrátila jsem se do jiné země a jako jiný člověk: už ne jako občan druhého řádu, ale jako rovnoprávný člen společnosti ve svobodném světě. Svoboda je nedělitelný statek. Ale je to taky – závazek.

Vybrala Jitka Nováková, září 2019

KRÁTKÉ JMÉNO NAŠÍ ZEMĚ: PODCEŇOVANÁ A NEPOCHOPENÁ SOUČÁST ČESKÉ STÁTNOSTI (první část)

Po rozdělení Československa 31. 12. 1992 nikdo nevěděl, včetně české vlády, jak se bude nově vzniklá Česká republika krátce jmenovat. Všem však bylo jas-

né, že vedle formálního jména Czech Republic bude nový stát potřebovat i méně formální krátké jméno, jak pro použití doma, tak v zahraničí. Když 2. ledna 1993 předstoupil ministr zahraničí Josef Zieleniec před zahraniční novináře, tak jedna z jejich otázek se ptala na krátké jméno nově vzniklého státu. Pan Zieleniec sdělil, že se budeme krátce anglicky jmenovat „Czechland“ a zdůvodnil to tím, že to je naše tradiční jméno. Zahraniční novináři si tedy poslušně zapsali do svých poznámek nové krátké jméno „Czechland“ a věc se tím zdála být vyřešena. Načež si pan Zielenec odkašlal a pokračoval „Samozřejmě, to ale také může být Czechia“ (Washington Post, 1993). Tato historka je názorným příkladem toho, že česká vláda neměla jasno o tom, jak se budeme krátce jmenovat ani po vzniku samostatného státu. O čtvrt století později česká vláda svoje dávno rozhodnuté a mezinárodně standardizované krátké jméno stále odmítá plně akceptovat a začít ho plně používat. Stejně jako v roce 1993 na nás svět stále ještě čeká a doufá, že tuto dlouhou historku s naším krátkým jménem jednou provždy vyřešíme. A i když se několikrát zdálo, že tomu opravdu tak je, naposledy v roce 2016, česká vláda po chvíli zařadila zpátečku a vrátila se do zmatku, který zahájila 2. ledna 1993.

Vedle vlajky a státního znaku je jméno státu jedním za základních atributů státnosti. Tento nesporný fakt je u nás od roku 1993 dlouhodobě přehlížen a podceňován. Výsledkem tohoto stavu je mimo jiné to, že po více než čtvrt století samostatné existence je naše země ve světě málo známá. V řadě případů jsme ve světě méně známi než daleko menší nově vzniklé státy střední a východní Evropy po roce 1990, jako například Chorvatsko. Mnozí cizinci nás buď neznají vůbec nebo nás znají pod jménem Czechoslovakia. Stát s tímto jménem však již téměř 30 let neexistuje. Z hlediska budování dlouhodobé marketingové značky je Česko jednou z nejméně úspěšných zemí z nově vzniklých států ve střední a východní Evropě. Základním důvodem je nepochopení důležitosti používání jednoznačného krátkého jména státu nejen pro marketingové účely, kam bezesporu patří, ale i ve všech situacích, při kterých ostatní státy svá krátká jména běžně používají, a ve kterých je pro ně používáme i my. Proč musí být naše vlastní země výjimkou a nechceme pro ni jasné a správné krátké jméno používat? Cílem tohoto článku je vysvětlit, jak jsme se do této nezáviděníhodné situace dostali a jak z ní vede cesta ven.

Formální (politická) a zeměpisná (krátká) jména států

Naprostá většina mezinárodně uznaných států má a používá dvě jména: jméno formální (politické) a jméno zeměpisné (neformální, krátké). U členů OSN musí být obě jména mezinárodně standardizovaná a uznána zápisem do oficiálního seznamu jmen států. Tento seznam uvádí formální (politické) jméno a zeměpisné (neformální, krátké) jméno každého členského státu OSN v jejich národním jazyce a v šesti oficiálních jazycích OSN. V našem případě se jedná o formální jméno Česká republika (anglicky Czech Republic) a zeměpisné jméno Česko (anglicky Czechia – vyslovuje se čekija). Mezinárodní standardizace zeměpisného jména naší země v anglickém jazyce (Czechia) a v dalších jazycích OSN proběhla na žádost české vlády prostřednictvím ministerstva zahraničí zápisem do seznamu jmen členských států OSN 4. července 2016.

Přestože je jak formální (politické), tak zeměpisné (krátké), jméno příslušného státu uvedené v seznamu jmen států OSN oficiální, mají rozdílnou funkci, a proto se používají v různých souvislostech. Politické jméno státu odráží jeho současný politický systém, tj. formu vlády na území daného státu, a používá se při formálních aktech mezistátních vztahů, například v názvu mezinárodních smluv a v diplomatickém protokolu. Příkladem je Spolková republika Německo, Francouzská republika, Dánské království, Lichtenštejnské knížectví, Sultanát Omán, Švýcarská konfederace a Česká republika. Zeměpisné jméno se vztahuje k danému území bez ohledu na jeho momentální politický systém, či politické systémy státních útvarů, které na tomto území existovaly v minulosti. V zeměpisném názvu proto není jméno politického systému uvedeno (tj. republika, federace, království, knížectví, sultanát apod.). Na počtu slov nezáleží, přestože většina zeměpisných jmen je jednoslovných. Proto se často místo zeměpisné jméno používá termín krátké jméno (anglicky short name). Nový Zéland, Severní Makedonie, Velká Británie, Jižní Súdán nebo Pobřeží slonoviny jsou příklady dvojslovných zeměpisných jmen. Zeměpisné jméno se používá v běžné řeči, na mapách a v atlasech, v novinových článcích, na reprezentačních dresech, ve statistikách, adresách apod., tj. všude tam, kde je zdůrazňování momentálního politického systému daného státu zbytečné. Příkladem je Německo, Francie, Dánsko, Lichtenštejnsko, Omán, Švýcarsko a Česko.

Zeměpisné jméno se také používá v historických souvislostech, protože se vztahuje ke konkrétnímu území bez ohledu na různé formy vlády státu, které na tomto území v minulosti existovaly. Zatímco Česká republika existuje jako samostatný stát pouze od roku 1993, nemůžeme toto formální jméno použít pro pojmenování našeho území například v 19. století. Na rozdíl od toho zeměpisné jméno Česko můžeme v historických souvislostech používat stejně, jako používáme například jména Německo, Polsko, či Rakousko pro různé státní útvary, které na jejich území v minulosti existovaly. Jméno Česko můžeme proto použít pro celé období tisícileté české státnosti, protože se vztahuje k zeměpisnému území, na kterém různé formy české státnosti v minulosti existovaly (srovnej například s historickým použitím krátkého jména Francie pro různé formy státu, které na tomto území v minulých staletích existovaly: království, císařství, či různé republiky). To, že jsme dnes republika, není nic výjimečného a není to proto třeba při každém vyslovení jména naší země zdůrazňovat. Ve světě je 150 mezinárodně uznaných států, které jsou republiky a mnoho dalších neuznaných státních útvarů, které se za republiky vyhlásily (např. Doněcká lidová republika, Republika Jižní Osetie a Republika Arcach). Velmi neobvyklé je však lpění mnoha Čechů na používání našeho formálního jména za všech okolností a odmítání používání krátkého jména Česko v češtině a Czechia v angličtině všude tam, kde běžně používáme krátká jména pro ostatní státy.

Proč je oficiálním krátkým jménem našeho státu v angličtině právě Czechia?

Mezinárodní standardizaci jména každého státu musí předcházet jeho standardizace na národní úrovni. V našem případě k ní došlo na základě metodiky OSN krátce po vzniku samostatné České republiky na začátku roku 1993. Ná-

rodní standardizaci provedla Názvoslovná komise Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, které to ze zákona přísluší, ve spolupráci s 55 odbornými a jazykovými poradci a Ministerstvem zahraničí. Tito odborníci vycházeli ze standardizace krátkého jména České republiky v češtině, kterým bylo od samého počátku Česko, a pravidla, podle kterého by krátké jméno v ostatních jazycích mělo být věrným a jazykově správným překladem krátkého jména v národním jazyce. Nejvěrnějším anglickým překladem krátkého jména Česko je podle jazykovědců jméno Czechia. Odpůrci jména Czechia uvádí často zmiňované alternativy krátkého jména Bohemia a the Czechlands (či pouze Czechland, jak uvedl pan Zieleniec), které nesplňovaly základní předpoklady, které jsou na krátké jméno státu kladeny. Jednak nejsou překladem jména Česko a jednak mají další nedostatky, které je v očích odborníků učinily nepřijatelnými. Základním nedostatkem jména The Czechlands je, že se nejedná o překlad jména Česko, ale České země. Navíc jméno České země neodpovídá skutečnosti, protože samostatné Česko se administrativně ze země neskládá. Zemské zřízení bylo v Československu zrušeno v roce 1948 a nikdy nebylo obnoveno. Anglické jméno Bohemia také není překladem slova Česko, ale překladem slova Čechy. Tím pádem nezahrnuje Moravu a české Slezsko a pokrývá pouze část Česka. Stejným problémem trpí i jméno Czechland (Česká země). Z těchto důvodů je nevhodné použití těchto jmen pro krátké jméno celého státu, přestože se například ve středověku jméno Bohemia v latině hojně používalo. Jméno Czechia, které je anglickým překladem krátkého jména Česko těmito problémy netrpí a zahrnuje v sobě všechny tři historické země Čechy (Bohemia), Morava (Moravia) a Slezsko (Silesia).

Petr Pavlínek, září 2019 (pokračování příště)

VZPOURA DAVŮ

Když před třiceti lety stáli tady v Ostravě na náměstí opojeni nabytou svobodou, mnozí se těšili z toho, že komunismus je pryč a začne ráj na zemi. Nebyla jsem tak chytrá, ale táhlo mi čtyřicet, a léta na faře a občas i na StB mi napovídala, že tak jednoduché to nebude. Žádný ráj na zemi. Nejsme andělé. Revoluce jdou rychle. A většinou je doprovází krev. Díky, že to u nás tak nebylo. Možná si někteří dnes říkáte, že přece jenom by tenkrát trocha pomstychtivosti neškodila. Buďme rádi, že se tak nestalo. Revoluce jdou rychle. Ale pak přichází evoluce. Čas postupného vývoje, který potřebuje trpělivost, sebenasazení i obezřetnost. Jasně, ti mazaní hrabali pro sebe a ti slušní, jak už to v pohádkách bývá, ostrouhali... Nicméně zklamání po těch letech ani nařikání není program. Program není ani dnešní nadšení z toho, jak nám to proti Babišovi jde. Ono přece vůbec nejde o Babiše! Jde o demokracii! Jde přece o věc, a ne o jména. Doufám, že i voličům ANO jde v první řadě o demokracii, a ne o Babiše. Vzpoura davů je naprosto logická a legitimní. Ale davové vidění a pojmání věcí v sobě skrývá nebezpečí manipulací všeho druhu: manipulací s druhými i se sebou samými pod dojmem těch občasných hysterických výlevů a hesel. Ta jsou k ničemu. Ten pán

odejde nebo odejít bude. A měl by odejít jako chlap. Obecně přece dobře víme, že zlo nad dobrem nikdy nevíteží. Ba dokonce ani nezvítěžilo. Jenom platí to, co řekl trefně ruský režisér Ejzenštejn se zkušeností stalinismu: „Pravda vždycky zvítězí, ale někdy na to nestačí jeden lidský život!“ My žijeme v demokracii 30 let. To je méně než polovina lidského života. A že je v krizi? Myslím, že demokracie byla v krizi vždycky. Jenom si připomeňme prorocká slova starého dobrého demokrata Sokrata (400 př. Kr.): „Demokracie doplatí na to, že bude chtít vyhovět všem. Chudí budou chtít část majetku bohatých. Demokracie jim to dá. Mladí budou chtít práva starých, ženy práva mužů a cizinci práva občanů. A demokracie jim to dá. Zločinci budou chtít obsadit veřejné funkce. A demokracie jim to umožní. A až zločinci demokracii ovládnou, protože zločinci od přírody tíhnou po pozicích moci, vznikne tyranie horší, než dovede nejhorší monarchie či oligarchie...“ Proto se lidé scházejí po celé republice. Ale ono nestačí být proti... Je třeba být za něco. Je třeba nabídnout alternativní program, o kterém se má vést otevřená diskuse. Moc je opojná. Naštěstí dočasně. Přestože po ní kde kdo touží, málokdo ji unese. A tak bych všechny ty davy po celé republice poprosila – pozor na ty, kteří i dnešní vzpoury davů mohou nerozpoznatelně, ale obratně zmanipulovat ke svým cílům. Znovu připomínám – nejde o jména, ale o věc: o demokracii. A tak všem, kteří kvůli demokracii chodí na náměstí, chci poděkovat slovy Terezy z Avily (16. stol.): „Je nutné, aby se dobří navzájem podírali, chtějí-li postupovat vpřed. Je nutné se sdružovat a bránit, až se získá taková síla, že není nutno se bát žádného útoku: jinak budou všichni v nebezpečí. Je to jistý druh pokory, nedůvěřuje-li člověk sám sobě a věří-li, že mu Bůh pomůže prostřednictvím společenství dobrých.“ A tak díky všem vám dobrým, kterým nejde o to mít se dobře, ale dobrými být.

*Jana Šilerová,
Český zápas 7. 7. 2019*

SETKÁNÍ DK ČERVENEC 2019

Setkání proběhlo jako diskuse u kulatého stolu. Témata, která nás nejvíc páli:

Zemanovy nepravdy; chybí nám inteligence, která emigrovala; podobný poměr voličů ale je i v jiných státech;

odvolání ministra Staňka – správné neodvolat ho, ale za Fajta se postavili i ze zahraničí, je otázka, kteří; ministr nemusí být odborník, ale měl by to být dobrý manažer a zvolit si dobré poradce;

složitá hospodářská stránka v českém pohraničí – těžko říci, která strana by byla lepší;

měli bychom podporovat přirozené autority, jako jsou i herci, ty ale někteří neuznávají; mělo by nás být víc slyšet;

demokracie není jen přijetí voleb; demokracie je založena na stranách, ty budou těžko hledat cestu ke spolupráci; zazněl i názor, že všichni předsedové vlády kradli, někteří diskutující s Babišem souhlasí a jsou i proti EU; spojení Babiš-Zeman má trhliny, v Dk-Dialogu vyjde komentář k demonstracím;

KOD poslal materiál, který bychom si měli rozeslat v Dk; hovořili jsme o tom, že je dobré s lidmi jiných názorů diskutovat a naslouchat jim, rozebírat pro a proti, učit se hovořit s nimi; v rubrice spřátelených organizací zveřejňujeme jejich výzvy s tímto zaměřením;

Praha 1 – těžko se tam normálně bydlí nejen kvůli nákupům, ale i hluku turistů; je nutné vyhledávat vhodná nákupní místa, diskutovat se zastupiteli;

v Dk-Dialogu se snažíme reflektovat aktuální věci;

každý máme svůj okruh známých a vybíráme si určité zprávy, žijeme tedy často i v jakési názorové bublině.

Jitka Nováková, červenec 2019

DEMOKRATICKÝ KLUB V OTÁZKÁCH A ODPOVĚDÍCH

(10) Jaký je význam oficiálních (číslovaných) stanovisek Demokratického klubu?

Jednou z nejdůležitějších aktivit Demokratického klubu je vydávání oficiálních stanovisek Klubu k aktuálním politickým a společenským otázkám, které jsou určeny zejména zastupitelským orgánům a orgánům statní správy, ale také k informování členů Klubu. Tato stanoviska jsou číslována a od legalizace Klubu v roce 1990 jich bylo vydáno 65.

Již v prvním roce po legalizaci Klubu vyla vydána tři důležitá stanoviska. V prvním z nich z 10. 5. 1990 „Co dnes především“ se konstatuje, že i po porážce komunistické totality zůstává KSČ nositelkou totalitarismu; strana se sice pohodlně distancovala od toho, co jí jde v nových podmínkách k tíži, vynasnažila se však zachovat si to, co jí je ku prospěchu: nejen sílu majetkovou, ale – a to především – co největší část z původní členské základny. A právě zde, ve vztahu k členské základně je základ toho, že KSČ přes demokratické vyznění nových programových dokumentů je dnes nositelkou totalitních tendencí. Nositelkou těchto tendencí však není veškeré členstvo strany. Původ tohoto anomálního stavu je v tom, jak se KSČ postavila ke své členské základně po přiznaném politickém bankrotu. Povaze věci by odpovídalo, kdyby ukončila svou činnost a umožnila tak svým členům buď zůstat stranicky nezačleněnými, anebo se nově stranicky začlenit v nástupnické nebo jiné straně. Místo toho strana šířila falešnou agitaci proti odpadlictví nebo převlékání kabátů. Přitom strana sama obratem v dokumentech po své porážce převlékla kabát s cynickou pohotovostí, k níž lze těžko najít obdobu. Ve stanovisku se dále konstatuje, že je nutné neztrácet ze zřetele základní linii současného zápasu, která vede mezi demokracií a totalitou, a nikoliv mezi levicí a pravicí nebo mezi různými částmi demokratického spektra.

Ve druhém stanovisku z 19. 10. 1990 Demokratický klub zformuloval 32 připomínek k návrhu ústavního zákona o občanských právech a ve třetím stanovisku „Které OF nesmí zaniknout“ z 9. 11. 1990 reagoval na probíhající diskusi v Lidových novinách. Po mírném zkrácení na základě diskuse s tehdejšími redaktorem

LN Jiřím Hanákem bylo otištěno též v Lidových novinách dne 29. 11. 1990. Všechna dosud publikovaná stanoviska jsou v plném znění vždy otištěna v Dk-Dialogu. Třetí stanovisko s označením vynechaných částí v LN. Také některá další stanoviska byla převzata v tisku u nás i v zahraničí. Obsahové spektrum 65 dosud vydaných stanovisek je velmi široké, uvedu jen několik příkladů: Poučení z vánoční krize v ČT (19), K uzákonění obecního referenda (27), K úloze občanské společnosti v demokratickém státě (31), K nepokojům v Tibetu (38), K šíření rasistických a totalitních idejí na internetu (40), K důvěryhodnosti polických stran (42), Ke kampani proti ústavnímu soudu České republiky (45), K respektování ústavního pořádku České republiky (56) a K nutnosti dodržování ústavy České republiky (65).

K vytvoření každého stanoviska byl původně ustaven kolektiv z několika členů. V roce 2005 byl vypracován dokument „K registrovaných stanoviskům Dk“, který byl schválen dne 15. 2. 2005 ÚV Dk. Předpokládá se v něm, že stanoviska na základě podnětů členů buď vyjádřených individuálně, nebo na pravidelných setkáních zpracovává, formuluje a definitivní podobě schvaluje politická komise Dk. Je jmenována VR vždy na jeden rok a v současné době má 7 členů. Oficiální stanoviska Klubu nejsou pro členy závazná a mohou k nim mít kritické připomínky. Pokud je podají písemně, budou v bulletinu Klubu otištěny. Za celou dobu legálně existence Klubu se to stalo pouze dvakrát.

Zdeněk Pavlík, říjen 2018

PSYCHOLOG A ZNALEC CÉZANNA UC SANTA CRUZ PAVEL MACHOTKA ZEMŘEL V 82 LETECH

Minulý představený College V (nyní Porter College) byl zasvěcený umění

Pavel Machotka, emeritní profesor psychologie a psychologie estetiky na

University of California, Santa Cruz, zemřel ve svém domě v Itálii 18. března 2019. Bylo mu 82 let. Pavel byl sociologem a klinickým psychologem vyškoleným na Harvardu, když přišel na UC Santa Cruz v r. 1970, James Hall, představený College V (nyní Porter College), ho přijal, aby zřídil vyšší studia estetiky. Jeho úsilí ve vyučování kreativitě a vedení inovativního výzkumu bylo velkoryse odměněno Porter College v roce 2014, kdy byl Pavel Machotka stanoven vedoucím kreativních studií.

Z tohoto výzkumu vzešla jeho první kniha o Cézannovi, Cézanne: Landscape into Art, publikovaná v r. 1997 (a druhé vydání s ještě větším počtem objevených míst v r. 2015). Sám jako lačný malíř, Pavel podporoval čtenáře, aby se pečlivě dívali na Cézannovo použití tahů štětce, barvy a kompozice. Velký díl s tímto tématem,

Cézanne: The Eye and the Mind, byl publikovaný v r. 2009. Jeho další (a poslední) kniha o zátiších, kterou našťěstí dokončil před svou smrtí, Still Life Dialogues:

Cézanne, je právě ve výrobě. Mezi Pavlovy další knihy patří *The Prague Uprising 1945: the Protagonists' Testimony*; *On Site with Paul Cézanne in Provence*; *Painting and Our Inner World: The Psychology of Image Making*; *Pavel Machotka: Light, Form, and Sensuality*; *Style and Psyche: The Art of Lundy Siegrist and Terry St. John*; *The Articulate Body*; *The Nude: Perception and Personality*; *Messages of the Body* (s J.P. Spiegalem); *The Treatment of Families in Crisis* (s D.G. Langsleyem, D.M. Kaplanem, F.S. Pittmanem III, K. Flomenhaftem, C. DeYoungem). Napsal mnoho článků a přispěl do dalších knih o Cézannovi.

Vedle své akademické a spisovatelské kariéry Pavel vystavoval své malby na více než 30 skupinových výstavách a 20 samostatných výstavách v USA, Itálii, České republice, na Slovensku a ve Francii. Přednášel i na pozvání na mezinárodních kongresech o psychologii a umění/estetice, rovněž hovořil na mnoha Cézannových výstavách v různých muzeích po celém světě.

V důchodu jeho výuková a výzkumná činnost zahrnovala příspěvky pro American Psychological Association, když pracoval v redakční radě *Psychology of Aesthetics, Creativity and the Arts* (oddělení APA) a *Empirical Studies of the Arts* (časopis International Association of Empirical Aesthetics). Byl členem Professional Review Council a dohlédacího výboru pro kurikulum, požadavky a PhD kandidatury pro oddělení pedagogiky na Karlově univerzitě v Praze a Masarykově univerzitě v Brně, od r. 2004 až do své smrti. Jeho výuková a výzkumná práce vedla k udělení titulu Doctor honoris causa na Karlově univerzitě v Praze (kde byl jeho otec profesorem) a k získání Constantine Panunzio Distinguished Emeriti Award v r. 2015.

...

Koupili si s manželkou ruinu, tím začalo největší dobrodružství v jejich životě: rekonstrukce starého farmářského domu a přestěhování do Itálie per sempre, tedy navždy. Jejich sen per sempre se uskutečnil, když se přestěhovali do Bacciana v r. 2000, a bude pokračovat vzpomínkami na Pavla, jak zde žil.

*Nina Hansen, 30. březen 2019
(redakčně zkráceno, přel. Jitka Nováková)*

Vzpomínka na Pavla Machotku

Prosím, připojte se k oslavě Pavlova života a práce

*Na Karlově univerzitě, Ovocný trh 3
(hlavní vchod naproti Stavovského divadla)
Středa, 9. 10. 2019 v 15 h.*

*Vzpomínka ve Vlasteneckém sále v 15 h.
Následuje recepce v recepčních sálech od 16 do 18 h.*

Z FACEBOOKU, K SITUACI OKOLO MINISTRA KULTURY

Aktuální politická situace je, že prezident republiky odmítá odvolat současného ministra kultury, což podle vyjádření předsedy ústavního soudu Pavla Rychetského odporuje ústavě. Z toho plyne, že prezident ústavu porušuje, a pokud by byl žalován, ústavní soud by jej musel odsoudit. To ale ústavní soud neudělá, protože žalobu může podat jenom premiér a ten ji nepodá. Tím vznikne situace, že kde není žalobce, není soudce, a všichni budou s úžasem, ale podle práva přihlížet bezpráví, takže marasmus může donekonečna pokračovat. Na eventuální předčasné volby se připravují jak komunisté, tak SPD a i jiní, kteří se doposud nevybarvili. A nad tím vším září náš prezident, jenž nedávno odjel do Číny, aby se podle vzoru Klementa Gottwalda (jezdíme do Sovětského Svazu, abychom se naučili, jak buržoazii zakroutit krkem) naučil stabilizovat společnost. A teď dokazuje zdemoralizovanému národu, že se to naučil dobře.

Milan Zapletal, 5. 7. 2019

DEMOKRACIE NA NÁMĚSTÍCH

Slovo demokracie potkáváme v posledních letech v souvislosti s krizí, každý si také pod ním představujeme trochu jiný význam. A přesto se v Demokratickém klubu (byl založený r. 1948, legalizovaný r. 1989) scházíme a diskutujeme o tématech, která nás v souvislosti s demokracií zajímají, a doufáme, že mezi slovy anebo v nich najdeme zrnka, která můžeme poslat dál, aby vyklíčila i v dalších myslích, a doufáme také, že takhle pomalu vyrostou celé rostlinky demokratického smýšlení. Témata našich diskusí jsou různorodá, od brexitu či přínosů a ztrát neústupnosti vůči bezpráví k imigraci ve Švýcarsku nebo ekonomii sexu a rovnosti pohlaví.

Možná jsou ta setkávání i v návaznosti na naléhavé myšlenky Alberta Einsteina z třicátých let minulého století o světě, kde spolu národy spolupracují a neperou se. Navazujeme vlastně i na diskuse Sokratovy směřující k hledání odpovědí. A dovolím si trochu parafrázovat Karla Kryla (protože on to myslel jinak): Demokracie prospívá, bez nás a pragmaticky...

Jitka Nováková, psáno pro tisk v červnu 2019

K ČLÁNKU I PO SRPNU 1968 ŘÍDILI ZEMI „NAŠI“ KOMUNISTÉ

(LIDOVÉ NOVINY 22.8. 2019)

Podobný článek uveřejnil autor před několika dny také v Českobudějovickém deníku. Mne nejvíce zaujala pasáž, kde se uvádí, že po 50 letech je třeba rozlišovat mezi touto okupací a okupací nacistickou. Jako pamětník vím, že jsme se tenkrát všichni Češi cítili pokořeni a poníženi, i když je pravda, že už o rok později se naši komunisté zachovali ke svým vlastním lidem s příkladnou surovostí.

Přesto se mi nezdá, že by bylo zapotřebí uvádět dnes speciální rozdíly a vysvětlovat, jak se jedna okupace od druhé liší. Také nevím, do jaké míry je to pro sověty omluva, že se k nám chovali vlastně lépe než nacisté. To si prožívá každý sám za sebe a představa, že ta druhá byla vlastně humánnější než ta první, mě tak trochu, už jenom s ohledem na Jana Palacha, tahá za vlasy. Slovo pro okupaci máme v jazyce jenom jedno, ale jako národ máme tu smůlu, že jsme je v průběhu jednoho lidského života zažili už dvě. Doufejme, že když už jsme teď v Evropské unii, podobné úvahy nás nebudou muset zatěžovat.

Co mně na tom vadí více, je, že, ačkoliv se články čtou po slovech, existuje však také sdělení „mezi řádky“ a to mi právě připadá, že vyznění článku má trochu jiný význam než přispět k správnému hodnocení historie.

Milan Zapletal, srpen 2019

II. ZE SPŘÁTELENÝCH ORGANIZACÍ

MASARYKOVA SPOLEČNOST: PŘEDNÁŠKA ARMÁDNÍHO GENERÁLA PETRA PAVLA

<https://masarykovaspolecnost.cz/>

Napřed měla přednášku předsedkyně doc. Broklová o prezidentu Benešovi (přes hodinu při čekání na příjezd generála Pavla) a pak mluvil a odpovídal na dotazy generál Pavel o současných hrozbách: terorismus, demografické hrozby, zvl. migrace, klimatické hrozby v kombinaci s migrací, technologické změny a jejich dopady, Rusko, Čína aj. NATO umí definovat vojenskou agresi jakožto agresi, ale zatím neumí hodnotit jako agresi složitý systém kybernetických útoků, demagogie, ovlivňování voleb, kritizování demokracie, vytváření skupin sympatizantů k Rusku, protože se nedá přesně definovat, kdy byla překročena tolerovatelná mez. Hybridní válka není dobrý termín, Rusko vnímá mezinárodní vztahy jako permanentní konflikt, nikoliv jako střídání období míru a krizí a považuje nás (NATO, EU) za hrozbu, proto i my musíme Rusko považovat za hrozbu. Čína se snaží vnucovat světu své nedemokratické hodnoty, čínské investice nejsou přínosem, ale vedou k vytváření vlivu a pak k ovládnutí země Čínou. Česká republika má instituci (NÚKIB), nástroje na odhalování hrozeb a prevenci, ale chybí zákon na likvidaci hrozeb, protože se nekonečně dlouho připravuje v Parlamentu.

Jan Müller, květen 2019

MILION CHVILEK

VÝZVA: NASLOUCHEJ – RESPEKTUJ – VYSVĚTLUJ!

Co tedy můžeme dělat?

Za prvé komunikovat s našimi přáteli i příbuznými, jejichž voličské preference jsou výrazně odlišné od těch našich. Nejde o to je za každou cenu přesvědčit,

jde o naslouchání, vysvětlování a hledání toho společného. Uznání, že oni to mají prostě jinak a mají pro to své důvody, a že jednoduchá odpověď na současné problémy a jedna jediná pravda neexistují.

A za druhé je třeba hledat, jak se aktivně zapojit do tvorby něčeho pozitivního a podporovat to, co na společenské a politické scéně již funguje. Proměna společenského vědomí, o niž usilujeme, nespočívá jen v uvědomování si všeho negativního, ale i všeho pozitivního, co se už nyní v naší zemi odehrává.

Co to tedy přesně je? Na to nemáme přesnou odpověď. Protože si to každý musí hledat sám. V manifestu na Letné jsme shrnuli přístup a postoj, o který podle nás jde. Jejich konkrétní podoby a naplňování je na každém z nás. Každému je bližší jiný způsob jednání, jiné téma. Pojďme hledat to, co je nám blízké a pro co máme talenty.

Pro vzájemnou podporu v jednání a inspiraci co a jak se dá dělat, budeme vyhlašovat výzvy na sdílení příběhů. První výzvu vyhlášíme právě teď:

VÝZVA: Naslouchej – Respektuj – Vysvětluj!

Jednou z největších výzev, které před námi stojí, je hledání cest k překonání společenského rozkolu. Často i mezi nejlepšími přáteli a členy rodiny vede dnes mnohdy neviditelná hranice, která znemožňuje vzájemnou komunikaci a vede k tomu, že o některých společenských tématech se nemluví. Překonat ji nebude snadné. A jsme to my, občané, kdo máme možnost se v komunikaci dostat na základnější rovinu mezilidské souměřitelnosti, která dokáže obejít ideologická rozdělení. Politici to za nás neudělají.

Máte s takovouto komunikací napříč zákopy nějakou podnětnou zkušenost? Chcete sdílet svůj příběh o tom, jak jste zkoušeli mluvit se svými blízkými nebo i s cizími – na co jste naráželi, s čím jste zápasili, co se dařilo, co funguje, jaké otázky si stále kladete? Podařilo se Vám překonat nějakou komunikační bariéru a chcete inspirovat ostatní? **Pište na pribehy@milionchvilek.cz.**

Z příběhů budeme postupně vybírat ty nejvýstižnější a zveřejňovat je.

<https://www.milionchvilek.cz/> (redakčně zkráceno)

VÝZVA KLUBU NA OBRANU DEMOKRACIE

Vytvořme prostor pro svobodnou diskusi!

Nové pořádky mají zatím formálně vzato veřejnou podporu. Právě proto je jim však třeba v rámci dosud platné ústavy a zákonů ze všech sil čelit. A na tom je třeba se průběžně domlouvat.

Důležité jsou přitom tři zásady: za prvé, nejde jen o to, kdo a co má odejít, ale hlavně kdo a co má přijít.

Dále: veřejných protestů je velmi třeba. Je však taky třeba, aby tu předem byla svobodná rozprava, z níž vzejde nejlepší nápad. Nikoli v jednotě, v pluralitě je síla!

A konečně: k občanské společnosti nepatří jen nezávislé iniciativy a odborníci, ale zcela podstatně i politické strany jako instituce pro formování a provádění

politiky. Takovou občanskou společnost je třeba dát dohromady, nic jiného nemá proti Novým pořádkům šanci.

Pozoruhodný v tomto smyslu je návrh senátora Beka, který zazněl 13. května na Staroměstském náměstí: Senát PČR se má stát místem, které nabídne prostor pro společnou diskusi demokratických stran, občanských iniciativ a odborníků a pomůže artikulovat veřejné mínění, jež dnes naplňuje náměstí v českých městech. Tento návrh podporujeme, a navíc: sami se pokusíme v rámci našich sil a možností vytvářet v našem dosahu podobný prostor.

<http://klubod.cz> (redakčně zkráceno)

III. VÍTE, ŽE ...

... **proběhla akce sekce Politické psychologie a psychologie demokracie Českomoravské psychologické společnosti** 29. května 2019 s názvem **MLADÍ LIDÉ A OBČANSKÁ PARTICIPACE: Slepice, nebo vejce?** Utváření občanských postojů mladých lidí prostřednictvím občanské participace

... **Masarykova demokratická akademie otvírá vzdělávací kurzy: Moderní město, mezinárodní migrace, veřejná moc.** Více na stránkách MdA: <https://masarykovaakademie.cz/>

... **Post Bellum** má aktuální akce zde: <https://www.postbellum.cz/kalendar/>

... **o Moci bezmocných a současnosti** si můžete přečíst zajímavou úvahu zde: <https://nazory.aktualne.cz/i-vaclav-havel-pochyboval-o-demokracii-je-cas-si-to-pripomen/r~fef70638bdef11e9ab10ac1f6b220ee8/>

... **Nový prostor** měl téma Uprchlíci, s rozhovory se zajímavými lidmi.

... v **Berouně** na Husově nám. bude slavnostně odhaleno **umělecké dílo Love Hate 27.9. 2019** v návaznosti na partnerská města;

... **rozhovor s Kamilou Moučkovou** si můžete přečíst zde:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/prepsano-komunismus-je-zrudny-kami-la-mouckova-o-odpuštění-a-duvodu-proc-havel-odmitl-zrusit-ksc-77729>

... **konference Jeden svět na školách** se zabývala i podporou občanské angažovanosti – výchova demokratického občana, podněcování zájmu;

... **OSN a nevládní organizace:** informace najdete zde:

<http://research.un.org/en/ngo>

... **Týden pro klima** s celospolečenským dopadem najdete zde: <https://www.tydenproklima.cz/>

... <https://www.romskastipendia.cz/darujte/>

... **Čtení o demokracii** proběhne v divadle Viola 21. 11. 2019;

... **Kroky pro demokracii** – společné výlety najdete na Milion chviliek pro demokracii <https://www.milionchviliek.cz/>;

... **23. konference Forum 2000** s názvem **Recovering the Promise of 1989** proběhne 13.-15. 10. 2019 (registrace do 30. 9. 2019), s doprovodným programem **Festival demokracie** 11.-17. 10. 2019 (bez registrace, Dk doporučuje ně-

keré akce Festivalu navštívít a případně tam v diskusi hovořit i o Demokratickém klubu).

<https://www.forum2000.cz/projekty/recovering-the-promise-of-1989>

Jitka Nováková, srpen 2019

IV. Z ČINNOSTI DEMOKRATICKÉHO KLUBU

Také v dalších měsících pokračovala pravidelná setkání členů a přátel Klubu k aktuálním politickým otázkám: V květnu proběhlo setkání na téma Švýcarsko – imigrace a společnost od kol. Dany Seidlové a v červnu připravil úvodní slovo kol. Petr Pavlínek na téma Krátké jméno naší země – podceňovaná a nepochopená součást české státnosti. V červenci jsme měli setkání u kulatého stolu nad tématy, která nás pálí, v srpnu kol. Radim Uzel připravil téma Ekonomie sexu a rovnost pohlaví.

Nezapomínejte prosím, že Vaše připomínky, poznatky i pochvaly k Dk jsou vítány. ***Bude také přínosem, když nám pošlete návrh na téma setkání Dk, které byste chtěli přednést, případně které by Vás zajímalo a měli bychom získat přednášejícího.***

INFORMACE ČLENŮM DK

Řada členů si přeje zasílat náš **bulletin pouze v elektronické podobě**. Pokud by to bylo i Vaše přání, sdělte nám to prosím na adresu dklub@volny.cz. Děkujeme.

Výkonná rada Demokratického klubu

*****

ADRESÁŘ ČLENŮ PODLE ČINNOSTÍ ANEB NA KOHO SE MŮŽETE OBRACET

[DKLUB@VOLNY.CZ](mailto:dklub@volny.cz)

Předsedkyně *Jitka Nováková*

Místopředsedové *Ivo Budil*, (propagace Dk), *Ondřej Wagner* (setkání Dk)

Politická komise *Jan Friedlaender*

Hospodářka *Ludmila Kaprasová*

Tajemnice pro korespondenci *Ema F. Plzáková*

Tajemník pro administrativu a skupina Dk pro jižní Čechy *Milan Zapletal*

Správa členské základny *Jan Müller*

Skupina Dk pro severní Čechy *Petr Jirásek*

Web Dk *Ondřej Šimpach*

Dk-Dialog *redakční rada v tiráž*

*****

POZVÁNKA NA SETKÁNÍ DK

dne 17. září 2019 (třetí úterý v měsíci) v 17 h. v Měšťanské besedě v Praze (CEVRO institut - vysoká škola, Jungmannova 17, Praha 1, místnost č. 206, 2. patro). Téma: Dějiny Romů pohledem lingvistiky, prezentaci připraví Mgr. Michael Beníšek, Ph.D.

Říjnové setkání Dk proběhne třetí úterý v měsíci, tedy 15. 10. 2019, téma ještě upřesníme; sledujte na Facebooku Dk.

Pozvánky na tato setkání zasíláme pouze elektronicky. Pokud je nedostáváte, nemáme na Vás e-mailovou adresu. Sdělte nám prosím mailovou adresu, na kterou bychom Vám pozvánky mohli posílat. Pozvánky můžete najít také na webu a Facebooku Dk.

Vydavatel: Demokratický klub, Františka Křížka 1, 170 00 Praha 7.

Telefonní číslo: 221 506 733 (též záznamník);

e-mail: dklub@volny.cz, webová stránka: <http://www.demokratickyklub.cz>

Demokratický klub můžete sledovat i na Facebooku a na Twitteru.

Bankovní spojení Demokratického klubu: Česká spořitelna, a.s., pobočka č. 01/103, Praha 1, Rytířská 29, číslo účtu 1923868339/0800

IBAN CZ 76 0800 0019 2386 8339 SWIFT GIBACZPX

Redakční rada: Zdeněk Kalvach (odpovědný redaktor), Radovan Jelínek, Josef Kandert, Jitka Nováková a Zdeněk Pavlík

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. NP 2471/93 ze dne 20. 12. 1993. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. 6759.

Příspěvky jednotlivých autorů, členů i nečlenů Dk, nemusejí vyjadřovat názory Klubu. Tyto jsou vyjádřeny pouze v oficiálních (číslovaných) stanoviskách Demokratického klubu.